

16 มกราคม 2557

แหล่งที่มา: นิตยสารการเงินธนาคาร

## คอลัมน์: News Fiscal: ไทยติดอันดับ 70 ของโลก ประเทศจัดเก็บภาษีดี

ไทยติดอันดับ 70 ประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีดีที่สุดในโลก ปี 2557 อัตราภาษีรวม 29.8% เป็นรองแค่สิงคโปร์ ส่วนจำนวนครั้งในการเสียภาษี 22 ครั้งต่อปี ใช้เวลาในการยื่นภาษี 264 ชั่วโมง เอกชนร้องแก้ปัญหาค่าการปรับข้อมูลบัญชีเป็นบัญชีภาษี

นายศิริ อินททาร์ชัช ประธานกรรมการบริหารและหุ้นส่วน บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (PwC) เปิดเผยผลการศึกษาด้านภาษีในรายงาน Paying Taxes 2014 ที่บริษัทได้ร่วมกับกลุ่มธนาคารโลกว่า ประเทศไทยติดอันดับประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีดีที่สุดในโลก โดยเลื่อนขึ้นมาจากอันดับที่ 70 ในปีนี้ จากอันดับที่ 96 ในปีก่อน นำหน้าจีน อินเดีย จากผลการสำรวจกว่า 189 ประเทศทั่วโลก และขึ้นอันดับ 5 ของกลุ่มประเทศ AEC รองจากสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซียและกัมพูชา

นายศิริเปิดเผยในงานสัมมนาในหัวข้อ Paying Taxes 2014: The Global Picture โดยผลการศึกษาการจัดเก็บภาษีนี้ PwC ได้ร่วมกับกลุ่มธนาคารโลกติดต่อกันเป็นปีที่ 9 แล้ว และเป็นส่วนหนึ่งของรายงานความยากง่ายในการทำธุรกิจ ประจำปี หรือ Doing Business Project นายศิริกล่าวอีกว่า ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างการเพิ่มภาษีรายได้ และการผลักดันให้มีการเติบโตทางธุรกิจ ขณะที่ภาพรวมของการจัดเก็บภาษีทั่วโลก มีแนวโน้มลดจำนวนภาษีทั้งหมดที่บริษัทต้องจ่ายในอัตราต่ำลง

ทั้งนี้ จากการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 9 ปี พบว่า อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของโลกปรับตัวลดลงต่อเนื่อง ขณะที่ภาษีแรงงานที่บริษัทต่างๆ รับผิดชอบนั้น ยังคงทรงตัว โดยภาษีแรงงานมีสัดส่วนมากที่สุดของภาระภาษีทั้งหมด และผลการศึกษาภาพรวมภาษีทั่วโลกในปีที่ผ่านมาพบว่า โดยเฉลี่ยทั่วโลก บริษัทมีอัตราภาษีรวม 43.1% ของผลกำไร ลดลง 9% ชำระภาษีจำนวน 26.7 ครั้ง ลดลง 7 ครั้ง และใช้เวลา 268 ชั่วโมงในการชำระภาษีลดลง 55 ชั่วโมง

ทวีปเอเชียกลางและยุโรปตะวันออกเป็นกลุ่มประเทศที่มีการปฏิรูปภาษีมากที่สุด โดยมีอัตราเฉลี่ยของเวลาในการชำระภาษี 220 ชั่วโมง จำนวนการชำระภาษี 25.1 ครั้ง และมีอัตราภาษีรวมลดลงมากที่สุดเป็น 15.7% ขณะที่ประเทศในอเมริกาเหนือ คือ แคนาดา เม็กซิโก และสหรัฐฯ แม้ระบบภาษีแตกต่างกัน แต่มีการยื่นเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้จัดอันดับ ประกอบด้วย อัตราภาษีรวม (Total Tax Rate) เวลาในการชำระภาษี (Time to comply) และจำนวนครั้งที่ชำระ (Number of payments) โดยวัดจากภาษีทั้งหมดที่กำหนดให้ต้องจ่าย รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่บริษัทขนาดกลางจะต้องชำระในแต่ละปี ซึ่งภาษีและค่าใช้จ่ายที่นำมาวัดประกอบด้วย ภาษีกำไร หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เงินสมทบทางสังคมและภาษีแรงงานที่นายจ้างจ่าย ภาษีที่ดิน (Property Tax) ภาษีการโอนที่ดิน ภาษีเงินปันผล

ภาษีกำไรจากการลงทุน (Capital Gain Tax) ภาษีธุรกรรมทางการเงิน ภาษีการจัดเก็บขยะ (Waste Collection Tax) ภาษีรถยนต์การใช้ถนน (Vehicle and Road Taxes) รวมไปถึงภาษีหรือค่าธรรมเนียมปลีกย่อยอื่น

นายถาวร รุจิวนารมย์ หัวหน้าหุ้นส่วนกรรมการอาวุโส และ กรรมการบริหาร สายงานภาษีและกฎหมาย บริษัทไพรซ์ วอเตอร์ เฮาส์ คูเปอร์ส (ประเทศไทย) เปิดเผยว่า อันดับการจัดเก็บภาษีของไทยดีขึ้น โดยมีอัตราภาษีรวม 29.8% จำนวนชำระภาษี 22 ครั้ง และใช้เวลาทั้งสิ้น 264 ชั่วโมงในการชำระภาษี เนื่องจากการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล จาก 35% เป็น 23%

เกณฑ์การนับจำนวนครั้งของธนาคารโลก จะวัดจากการยื่นภาษีผ่านระบบออนไลน์เป็นหลัก เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้แต่ละประเทศพัฒนาระบบไอทีเพื่อเพิ่มความสะดวกในการจ่ายภาษีมากขึ้น โดยในกรณีของประเทศไทยนั้น การจ่ายภาษีของบริษัทปัจจุบันใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Filing System) ของกรมสรรพากร จึงส่งผลให้จำนวนครั้งในการชำระภาษีลดลง แม้ตามระเบียบกรมสรรพากรบริษัทจะต้องยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) ทุกเดือน รวมทั้งปีก็ เป็น 12 ครั้ง แต่โดยที่เป็นการยื่นแบบออนไลน์ ธนาคารโลกจึงนับการเสียภาษี VAT เป็น 1 ครั้ง

“ผลของเมืองไทยโดยรวมปีนี้ ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน โดยอัตราภาษีรวมลดลงมาจาก 37.6% ใน ปีก่อน ขณะที่ตัวชี้วัดรองลงมา ทั้งจำนวนครั้งที่ชำระภาษีและเวลาในการชำระภาษี ไม่มีการเปลี่ยนแปลง”

นายถาวรกล่าวว่า หลายๆ ประเทศทั่วโลก ให้ความสนใจและดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อมุ่งสู่การปฏิรูปภาษีต่อเนื่อง โดยผลจากการศึกษาระบบภาษีใน 189 ประเทศพบว่า การปฏิรูประบบภาษีอากรที่ใช้กันมากในช่วง 3 ปีติดต่อกันคือ นำระบบการยื่นภาษีออนไลน์ (Online Filing) มาใช้ เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร แต่เวลาการชำระภาษีและจำนวนงวดภาษีที่ต้องจ่าย แม้ลดลงในปี 2555 แต่ลดลงในอัตราที่ต่ำ นายถาวรกล่าวว่า จากการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับอีก 5 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า อัตราภาษีรวมของไทยต่ำข้งสูงกว่าสิงคโปร์เพียงประเทศเดียว โดยสิงคโปร์มีอัตราภาษีรวม 27.1% ขณะที่อัตราภาษีรวมของมาเลเซีย 36.3% อินโดนีเซีย 32.2% เวียดนาม 35.2% ฟิลิปปินส์ 44.5%

| อัตราภาษี จำนวนครั้ง และเวลาที่ใช้ในการจ่ายภาษีของไทยเทียบกับ 5 ประเทศในอาเซียน |               |               |              |
|---------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|--------------|
| ประเทศ                                                                          | อัตราภาษี (%) | เวลา(ชั่วโมง) | จำนวน(ครั้ง) |
| สิงคโปร์                                                                        | 27.1          | 82            | 5            |
| มาเลเซีย                                                                        | 36.3          | 133           | 13           |
| อินโดนีเซีย                                                                     | 32.2          | 259           | 52           |
| ฟิลิปปินส์                                                                      | 44.5          | 193           | 36           |
| เวียดนาม                                                                        | 35.2          | 872           | 32           |
| ไทย                                                                             | 29.8          | 264           | 22           |

อัตราภาษีที่ต่ำนี้ทำให้ประเทศไทยอยู่ในสถานะที่สามารถแข่งขันดึงดูดความน่าใจสนใจลงทุนจากต่างชาติได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงในองค์ประกอบภาษี พบว่า สัดส่วนใหญ่ของภาษียังเป็นภาษีกำไร และยังเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับบริโกลน้อย รวมทั้งยังใช้เวลาในการจ่ายภาษีกำไรมากที่สุดในบรรดาภาษีที่มีการศึกษา นอกจากนี้จำนวนครั้งของการจ่ายภาษีกำไรของไทยมีสัดส่วนเพียง 9% ของจำนวนครั้งในการจ่ายภาษีทั้งหมด แต่กลับใช้เวลามากที่สุดในการจ่ายภาษี

อัตราภาษี จำนวนครั้ง และเวลาที่ใช้ในการจ่ายภาษีของไทย

| รายการ     | อัตราภาษี(%) | อัตราภาษีสัดส่วน(%) | เวลา(ชั่วโมง) | เวลา(สัดส่วน %) | จำนวน(ครั้ง) | จำนวน(สัดส่วน%) |
|------------|--------------|---------------------|---------------|-----------------|--------------|-----------------|
| ภาษีกำไร   | 22.5         | 75                  | 160           | 61              | 1            | 9               |
| ภาษีแรงงาน | 4.0          | 14                  | 48            | 18              | 13           | 59              |
| ภาษีอื่น   | 3.3          | 11                  | 56            | 21              | 7            | 32              |
| รวม        | 298          | 100                 | 264           | 100             | 22           | 100             |

สาเหตุที่เวลาส่วนใหญ่ในการจ่ายภาษียังคงใช้ไปในการจ่ายภาษีกำไร เกิดจากการเตรียมการข้อมูล แม้ว่าการจ่ายภาษีของไทยจะเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing System) โดยบริษัทต้องใช้เวลาในการปรับจากบัญชีการเงินของกิจการทำบัญชีตามหลักการบัญชี ต้องปรับมาเป็นระบบบัญชีภาษีก่อน เพื่อการจ่ายภาษี อีกทั้งไทยกำหนดให้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล 2 ครั้งต่อปี กลางปีและสิ้นปีซึ่งมีผลต่อการใช้เวลาเตรียมการ ขณะที่ประเทศอื่นชำระครั้งเดียวในสิ้นปี “ของไทยมีตัวต่างเยอะ ระหว่างบัญชีภาษีกับบัญชีบริษัทที่จัดทำตามหลักบัญชี มีหลายตัวที่ต้องปรับ เพราะว่าการรับรู้รายได้ รายจ่าย มีความต่างของเวลา (Timing Difference) และการหักค่าเสื่อมก็มีระยะเวลาที่ต่างกัน เพราะในกฎหมายมีกำหนดเฉพาะไว้ หรือแม้แต่หนี้เสีย บัญชีบริษัทคิดเป็นรายจ่าย แต่บัญชีภาษีทำไม่ได้ จึงต้องมีการแยกแยะหนี้เสียให้ชัดเจน จึงต้องใช้เวลาพอสมควร และเนื่องจากไทยจ่ายภาษีกลางปีด้วย จึงมีเวลาตรงนี้ด้วย”

นายถาวรกล่าวว่า ขั้นตอนการเตรียมการ เอาข้อมูลทางบัญชีมาปรับเป็นข้อมูลทางภาษี ด้วยการนำมาจัดกลุ่ม เป็นรายจ่าย รายได้ ว่าอยู่ในส่วนใดบ้าง ซึ่งใช้เวลาหมด เพราะแบบแสดงรายการ กำหนดว่า รายจ่ายของกิจการ (Operating Expense) หรือรายการอื่นต้องจัดกลุ่ม เพื่อคำนวณกำไร กำไรสุทธิที่จะต้องเสียภาษี สิ่งพวกนี้ใช้เวลาพอสมควร เกือบทุกรายการในนั้นต้องมีการปรับ และยังเกี่ยวกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ยังต้องปรับใหญ่ เพราะบางรายการสามารถรายจ่ายเป็น 2 เท่าได้

โดยทั่วไปบริษัทต้องทำบัญชีตามหลักการการบัญชี แต่เมื่อต้องจ่ายภาษี ต้องปรับบัญชีที่ทำตามหลักการบัญชีมาเป็นบัญชีภาษี ซึ่งมีบางอย่าง ที่นำมาใช้ได้เลย แต่มีบางอย่างที่ต้องมีการปรับ บริษัทส่วนใหญ่จึงต้องใช้เวลามากในการปรับจากบัญชีที่จัดทำตามมาตรฐานมาเป็นบัญชีภาษี ซึ่งมีข้อแตกต่างจากบัญชีตามมาตรฐานหลายตัว จึงต้องใช้เวลาพอสมควร

เมื่อการจ่ายภาษี ด้วยการใช้บัญชี 2 ระบบ จึงปัจจุบันนับว่าเป็นปัญหาในการทำงานอยู่พอสมควร เพราะต้องอาศัยการตีความ ยกตัวอย่าง เช่น ค่าจ่ายในการตกแต่งอาคาร บางครั้งอาจจะถูกตีความเป็นส่วนของอาคาร ขณะที่บริษัทบันทึกเป็นทรัพย์สินถาวร (Fixed Asset) บางบริษัทอาจจะมองว่าเป็นทรัพย์สินทั่วไปที่สามารถหักค่าเสื่อมได้ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่บริษัทประเมิน ในมุมมองกฎระเบียบก็อาจจะประเมินต่างกัน หรืออีกกรณีหนึ่ง การทุบอาคารเก่าเพื่อสร้างอาคารใหม่ ค่าใช้จ่ายในการทุบอาคารนั้น ควรจะนำมาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายของอาคารใหม่ หรือ ควรตัดออกจากบัญชี (write-off)

“การจ่ายภาษีควรทำให้ง่าย ด้วยการลดจำนวนครั้งในการตีความ หรือการปรับรายการให้ตรงกันระหว่างบัญชีที่จัดทำตามหลักการภาษี กับบัญชีภาษี ซึ่งเชื่อในว่าบางด้านต้องมีการปรับให้ร่วมกัน”